

ОДБРАНА

Интервју

**ПУКОВНИК
ПЕТАР БОШКОВИЋ,
НАЧЕЛНИК УПРАВЕ
ЗА ОДНОСЕ СА ЈАВНОШЋУ**

**ИСТИНА
УСЛОВ
ПОВЕРЕЊА**

**АРСЕНАЛ
86**

ОДБРАНА

Магазин Министарства одбране Србије

„Одбрана“ наставља традицију „Рајника“, првог војног листа у Србији, који је изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА“
Београд, Браће Југовића 19
medijacentar@mod.gov.rs

Директор

Славољуб М. Марковић, потпуковник

Главни и одговорни уредник

мр Раденко Мутавцић

Заменик главног уредника

Владимир Почуч, потпуковник

Уредници

Мира Шведић, Душан Глишић, Славица Лужник

Новинари

Сања Анђелковић

Мирјана Крстовић, потпоручница

Владимир Вјештић

Биљана Миљић

Александар Петровић, поручник

Стални сарадници

Станислав Арсић, др Себастиан Балаш,

др Славиша Влацић, Милосав Џ. Ђорђевић,

др Милан Мијалковски, др Зоран Миладиновић,

др Миљан Милкић, Крсман Милошевић,

Никола Остојић, Никола Оташ, Александар

Радић, Влада Ристић, Будимир М. Попадић

Дизајн и прелом

Енес Међедовић (ликовни уредник),

Станислава Струњаш, Марија Марић и

Слободан Михаиловић

(технички уредници)

Фотографија

Стефана Савић (уредница),

Горан Станковић, Душка Стефановић,

Јово Мамула, Даримир Банда (фоторепортери)

Језички редактор

мр Наташа Николић

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Вера Бјеловук

Документација

Радован Поповић (фото-центар)

ТЕЛЕФОНИ

Директор 3241-258; 23-809

Главни и одговорни уредник 3241-257; 23-808

Секретар редакције 3201-809; 23-079

Прелом 3240-019; 23-583

Маркетинг 3241-026; 3201-765; 23-765

Претплата 3241-009; 3201-995; 23-995

ТЕЛЕФАКС 3241-363

АДРЕСА

11000 Београд, Браће Југовића 19

odbrana@mod.gov.rs

redakcija@odbrana.mod.gov.rs

www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-312849-56 МЦ „Одбрана“

Претплата

За припаднике МО и Војске Србије преко РС

месечно 160 динара. За претплатнике преко

Поштанске штедионице месечно 180 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА“ АД, Београд,

ISSN 1452-2160

Магазин излази сваког 1. и 15. у месецу

„Одбрана“ је члан
Европског удружења
војних новинара

БРОЈ 203

Специјалци
у акцији

Снимио Јово МАМУЛА

САДРЖАЈ

■ ДОГАЂАЈИ

- 6 Сустрет министара одбране Србије
и Азербејџана

ПОДСТИЦАЈ САРАДЊИ

- 7 Министар Родић у посети Грчкој

ПОДРШКА ТРАДИЦИОНАЛНИХ ПРИЈАТЕЉА

- 10 Обележен Дан Универзитета одбране

КЉУЧ БУДУЋНОСТИ

■ ИНТЕРВЈУ

- 14 Пуковник Петар Бошковић, начелник Управе
за односе са јавношћу

ИСТИНА УСЛОВ ПОВЕРЕЊА

- 19 Промоција нове генерације резервних официра
ЈАЧАЊЕ ОДБРАНЕ

■ ТЕМА

- 20 Нови План одбране Републике Србије
У САГЛАСНОСТИ С ПРЕТЊАМА

- 23 Пројекат у области одбрамбених технологија
ЦИВИЛНА НАУКА И ЕДА

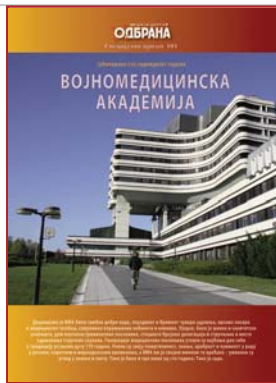
- 24 Дискриминација на радном месту
ПРОМЕНЕ ЗА ТОЛЕРАНТНИЈЕ ДРУШТВО

■ ОДБРАНА

- 27 Припреме за операцију Аталанта
ЕФИКАСНО ПРОТИВ ПИРАТЕРИЈЕ

СПЕЦИЈАЛНИ
прилог

СТО
СЕДАМДЕСЕТ
ГОДИНА ВМА

Реч уредника

Тему овог броја посвећујемо новом Плану одбране Републике Србије, који је Влада усвојила крајем прошле године и који после више од две деценије на прилагођени начин прописује поступање свих субјеката одбране у случајевима ратног и ванредног стања. У наредних неколико месеци, сви субјекти одбране мораће да израде и усвоје своје планове, којима ће регулисати припреме за одбрану. Новим Планом одбране измењен је приступ планирању одбране и са централизованог концепта прешло се на децентрализовани, који се заснива на интегралном ангажовању субјеката одбране, који добијају самосталност, одговорност и значајну улогу у остваривању виталних одбрамбених интереса.

Горска служба спасавања Србије мање је позната широј јавности, али је њена улога изузетно важна. То је елитна организација чији су чланови непрекидно у приправности. Спасити људски живот и помоћи човеку у невољи, њихови су основни задаци. Спасиоце и спасилачке тимове служба обучава и опрема за извођење различитих спасилачких акција – на скијашким теренима, у планинским условима, за спасавање у стени, из јама и пећина, као и у урбаним условима. Горску службу спасавања Србије, добровољну и непрофитну организацију, основали су искусни алпинисти 1952. године, а данас има око 150 спасилаца.

У овом броју су и прилози о две изложбе које су привукле велику пажњу јавности. У оквиру обележавања стогодишњице Првог светског рата, у Архиву Србије отворена је изложба Први светски рат у документима Архива Србије. Изабрана документа сведоче о предисторији Првог светског рата, а посетиоци до 15. марта имају прилику да виде ретко излагана документа из Архива Србије. Међу њима најважнији су оригинал ултиматума који је Аустроугарска упутила Србији 23. јула 1914. године, писмо регента Александра Карађорђевића руском цару Николају II, одговор српске владе на ултиматум, као и оригинал телеграма објаве рата Србији 28. јула 1914. године.

Галеријски простор Дома Војске Србије у Београду поново привлачи бројне посетиоце. Овога пута на изложбу „Скривено благо Дома Јеврема Грујића“, јединствену прилику да сагледамо историју једне значајне српске грађанске породице и видимо изузетно вредна дела ликовне и примењене уметности, старо оружје и архивску библиотечку грађу која сведочи о богатом културно-историјском наслеђу нашег народа. То је и прилика, како је на отварању рекао министар одбране Небојша Родић, да се ближе обавестимо о развоју грађанског друштва у Србији, политичком животу и дипломатији, али и да освежимо сећања на прве журеве и вечерња окупљања у чувеној дискотеци „Код Лазе Шећера“ крајем шездесетих година прошлог века. Изложба је отворена до 15. марта. ■

Раденко МУТАВЦИЋ

■ ДРУШТВО

28 Горска служба спасавања Србије СИГУРНА ПОМОЋ У НЕВОЉИ

Горска служба представља синоним за хуманост, храброст, пожртвовање и одлучност. То је елитна организација чији су чланови непрекидно у приправности, спремни да одговоре на сваки изазов и пруже помоћ онима којима је најпотребнија.

33 Уз Дан ватрогасних јединица Војске Србије ВЕК И ПО ВОЈНЕ ПРОТИВПОЖАРНЕ СЛУЖБЕ

■ КУЛТУРА

34 Изложба у Дому Војске у Београду СКРИВЕНО БЛАГО ДОМА ЈЕВРЕМА ГРУЈИЋА

Изложба је јединствена прилика не само да сагледамо историју једне значајне српске грађанске породице, већ и да видимо изузетно вредна дела ликовне и примењене уметности, старо оружје и архивску библиотечку грађу, која сведочи о богатом културно-историјском наслеђу нашег народа

38 Изложба Архива Србије ПРВИ СВЕТСКИ РАТ У ДОКУМЕНТИМА

41 Нове књиге ЖИТИЈА СВЕТИХ ВОЈСКОВОЂА И ВОЈНИКА

■ СПОРТ

49 Тина Златковић, спортски стрелац и плесачица ВИШЕ ОД ВЕШТИНЕ

Сустрет министара одбране Србије и Азербејџана

Подстицај сарадњи

Министар одбране Небојша Родић састао се 17. фебруара у Београду са министром одбране Републике Азербејџан генерал-пуковником Закиром Хасановим. После потписивања Споразума о сарадњи у области одбране, двојица министара су изразила задовољство због развоја добрих и пријатељских односа који су потврђени током сусрета на највишем нивоу, посебно након доношења Декларације о пријатељским односима и стратешком партнерству двеју држава, коју су потписали председници Томислав Николић и Илхам Алијев, у Бакуу, 8. фебруара прошле године.

Министар Родић истакао је да потписани Споразум представља формално-правни оквир за даље интензивирање сарадње која ће допринети стратешким смерницама развоја и унапређења војно-економске, војно-образовне и војно-медицинске сарадње.

– Колегама из Азербејџана представимо капацитете Универзитета одбране, Војне академије и Медицинског факултета Војномедицинске академије, као и могућности одбрамбене индустрије Србије – рекао је министар Родић и напоменуо да се војна сарадња двеју земаља унапређује заједничким учешћем на вежбама које доприносе оперативним и функционалним способностима Војске Србије. Припадници Националне армије Азербејџана учествоваће на вежби „Викинг14“, заснованој на симулацијама и тренингу за учешће припадника оружаних снага у кризним ситуацијама, као и на међународној вежби „Platinum Wolf 14“ у бази „Југ“.

Министар одбране Азербејџана генерал-пуковник Закир Хасанов веома важном оценио је војну сарадњу двеју држава, о чему, како је истакао, сведочи и потписивање Споразума о сарадњи у области одбране.

Споменици пријатељства

Министар одбране Азербејџана генерал-пуковник Закир Хасанов и државни секретар Зоран Ђорђевић положили су венце и цвеће у Ташмајданском парку, на споменике Хејдару Алијеву, Милораду Павићу и деци страдалој током НАТО агресије 1999. године.

Полагање венаца на споменике Хејдару Алијеву, првом председнику независног Азербејџана, и истакнутом српском писцу Милораду Павићу, који је светску славу стекао романом „Хазарски речник“, о народу за који се верује да је живео на територији данашњег Азербејџана, потврда је пријатељства два народа и сарадње која подстиче привредни развој и размену културних вредности.

Венци на споменик деци настрадалој током НАТО агресије на СР Југославију 1999. године, када је око 2.500 цивила и више од 80 деце изгубило живот, снажна су антиратна порука и протест против убијања недужних цивила и деце у ратним сукобима.

– Наша сарадња ће се додатно развијати у многим правцима и областима, а на то смо упућени јер обе државе имају проблем са сепаратистичким тежњама. Азербејџан подржава суверенитет и територијални интегритет Србије на целој територији, баш као што Србија чини кад је реч о нашој држави и проблему Нагорног Карабаха – истакао је министар Алијев.

Током посете Србији министра одбране Азербејџана примили су председник Томислав Николић и први потпредседник Владе Александар Вучић. ■

Министар Родић у посети Грчкој

Подршка традиционалних пријатеља

7

Настојаћемо да пронађемо модалитете сарадње и на плану одбрамбених индустрија, што је од великог значаја за обе земље у време економске кризе и обостраних настојања да се обезбеди посао и достојан живот за грађане, изјавио је министар Родић у Атини

После састанка са грчким колегом, министар Родић је истакао да су разговори били врло успешни и ефикасни и да је донета чврста одлука да се снажно појача билатерална војна сарадња заједничким ангажовањем у више области. Истакнуте су следеће активности од изузетног значаја: потписивање Техничког споразума о коришћењу услуга Атинског мултилатералног центра за координацију поморског транспорта (AMSCC), ради транспорта српских снага у операције подршке миру; потписивање Техничког споразума о заједничком ангажовању на грчким бродовима у европској операцији Аталанта у водама Рога Африке; одлука о размени официра на постдипломским нивоима усавршавања у војно-образовним институцијама обе земље; посебно је сагледано учешће Војске Србије у борбеној групи Европске уније HELBROC, која је оперативна у првој половини ове године. Афирмативан географски аспект групе и њена политичка природа представљали би битан бенефит за нашу државу и војску.

– Настојаћемо да пронађемо модалитете сарадње и на плану одбрамбених индустрија, што је од великог значаја за обе земље у време економске кризе и обостраних настојања да се обезбеди посао и достојан живот за грађане – нагласио је министар Родић.

Грчка је изразила спремност да прихвати представника Војске Србије који борави као посматрач у команди регионалне међународне јединице SEEBRIG у Лариси, у Грчкој.

Изражена је захвалност на подршци и присуству припадника грчких оружаних снага на годишњим комеморативним свечаностима и на српским војним меморијалима у Солуну и на острву Крф.

– Србија са пијететом и хришћанском оданошћу чува успомену на 358 грчких војника који су сахрањени у заједничкој гробници у Пироту – истакао је министар Родић у подсећању на заједничку борбу и страдања српских и грчких војника у Првом светском рату.

Током посете министар Родић обишао је 13. команду за специјалне операције Копнене војске и Школу националне одбране Грчке. ■

Министар одбране Небојша Родић разговарао је 25. фебруара у Атини са министром одбране Грчке, Димитрисом Аврамопулосом. Министра Родића примио је и председник Грчке, Каролас Папуљас.

У разговорима министар Родић изразио је захвалност на континуираној подршци и помоћи Грчке на путу Србије ка чланству у Европској унији. Он је, такође, пожелео успех и постизање свих зацртаних циљева током грчког председавања Европском унијом, у времену економске кризе и нестабилног окружења у којем се Европа тренутно налази.

Обележавање Дана државности

Поводом Дана државности – 15. фебруара, председник Србије Томислав Николић, у пратњи министра одбране Небојше Родића и начелника Генералштаба генерала Љубише Диковића, положио је венац на споменик Незнаком јунаку на Авали.

Председник Николић уписао је у Спомен књигу: *Данашња Србија вас је достојна. Достојна је свих ваших мука и сваке капи крви коју сте пролили за њену децу. И иако ће да буде и када и нас више не буде.*

Премијер Србије Ивица Дачић положио је лаворов венац на саркофаг војводе Карађорђа у цркви Светог Ђорђа на Опленцу.

Председник Николић приредио је поводом Дана државности свечани пријем на коме је, у поздравној речи, нагласио да се са поносом сећамо историјских догађаја који су кључни за обнављање српске државности.

Поводом обележавања Дана државности, на Калемегдану је извршена почасна паљба са десет плотуна из шест артиљеријских оруђа.

Србија слави Дан државности на велики хришћански празник Срећење, обележавајући годишњицу Првог српског устанка под вођством војводе Карађорђа. На исти дан, 1835. године донет је и први Устав српске кнежевине, познат и као Срећењски устав, који је Србију дефинисао као независну кнежевину подељену на округе, срезове и општине. ■

ИЗ АКТИВНОСТИ МИНИСТРА ОДБРАНЕ

Свестрана сарадња

На састанку министра одбране Небојше Родића са командантом НАТО Здружених снага Напуљ, адмиралом Брусом Клинганом разговарано је о регионалној сарадњи и улози Србије у креирању безбедносног окружења на Балкану, као и сарадњи са НАТО у оквиру Програма *Партнерство за мир*. Министар Родић је истакао да КФОР ужива највише поверење грађана Србије у односу на остале међународне актере ангажоване на простору Косова и Метохије и да ће одржање неутралне позиције НАТО подржати примену Бриселског споразума између Београда и Приштине. Адмирал Брус Клинган изразио је задовољство комуникацијом на високом нивоу између Србије и НАТО.

Министар Родић састао се са начелником Генералштаба Словеначке војске генерал-мајором Добраном Божићем. Констатовано је да је дугогодишња успешна сарадња Србије и Словеније добар пример развијања пријатељских односа у региону, чији је циљ стварање повољнијег окружења за свеукупан просперитет и развој. Изражено је задовољство професионалним односом више од 300 припадника оружаних снага Словеније у саставу КФОР-а. Као области будуће сарадње предложени су обука, припрема и евентуално заједничко учење у мултинационалним операцијама и регионалним војним вежбама.

У разговору са копредседником алжирског дела Мешовите комисије за сарадњу у области одбране генерал-мајором Грисом Абделхамидом, министар Родић је нагласио потребу да се садашња добра војно-економска и војнообразовна сарадња прошири и на научнотехничку и војномедицинску област. Школовање и усавршавање припадника Министарства националне одбране Алжир у Србији обезбедиће дугорочно повезивање са Националном народном армијом Алжира и позитивно одразити на већ успостављене везе.

Од активности министра Родића у оквиру система одбране издвајамо посету Војнообавештајној агенцији (ВОА), где је упознат са могућностима и капацитетима агенције. Посебно је изразио задовољство због великог броја младих људи у ВОА, истичући да улагање у образовање мора бити континуирано и агресивно. После разговора министар је обишао музејску поставку о историји војнообавештајне службе у Србији од 1884. године до данас.

На састанку министра Родића са директорима привредних друштава Одбрамбене индустрије Србије, представницима „Југоимпорт – СДПР“ и Агенције за осигурање депозита, разматрана су актуелна питања пословања привредних друштава Одбрамбене индустрије Србије, констатовано повећање извозних послова и изражена потреба за убрзање инвестиционих циклуса.

У разговору са делегацијом Савеза удружења потомака ратника Србије 1912–1920. године, министар Родић је указао на значај обележавања годишњице Првог светског рата и учешћа припадника Министарства одбране и Војске Србије током ове и наредних година у планираним активностима у земљи и иностранству. Он је подсетио на потребу за активнијим ангажовањем у проналажењу и обележавању војних меморијала, споменика и места погинулим ратницима из овог периода. ■

Рад Алжирско-српске мешовите комисије

На другом заседању Алжирско-српске мешовите комисије у Београду, државни секретар Зоран Ђорђевић и генерал Тиреш Мохамед потписали су Споразум о узајамној размени и заштити тајних података у области одбране између Републике Србије и Демократске Народне Републике Алжир. На састанку је истакнута важност потписивања споразума за развој будуће сарадње и односа између две војске.

Пленарно заседање мешовите комисије за сарадњу у области одбране отворио је помоћник министра за политику одбране и копредседник мешовите комисије Мирослав Јовановић, који је најавио даље унапређење стратешког партнерства и дефинисање конкретних видова и облика сарадње.

Копредседник алжирског дела мешовите комисије генерал-мајор Грис Абделхамид такође је истакао важност сарадње два система одбране, који развијају конкретне пројекте сарадње из области школовања и обуке, војне медицине, одбрамбене индустрије и војних питања.

Алжирску делегацију примио је и заменик начелника Генералштаба Војске Србије генерал-мајор Јовица Драганић. ■

Седница Ректорског савета Конференције универзитета Србије

Седница Ректорског савета Конференције универзитета Србије (КОНУС) у Дому Војске Србије присуствовали су министар одбране Небојша Родић, помоћник министра за људске ресурсе Милош Јанковић, ректори универзитета у Србији и Републици Српској, председници Националног савета за високо образовање и науку као и председник Националне комисије за акредитацију и проверу квалитета. Тема седнице била је унапређење сарадње и образовне делатности Универзитета одбране са универзитетима у Србији.

У уводној речи, заменик председника КОНУС-а и ректор Универзитета у Новом Саду, проф. др Мирослав Весковић нагласио је да је Универзитет одбране важан и конструктиван члан КОНУС-а и да је његова улога значајна у високообразовном простору Србије, без обзира на специфичност у функционисању и тематици којом се бави.

Ректор Универзитета одбране генерал-потпуковник проф. др Миодраг Јевтић оценио је да је остварена добра интеринституционална сарадња и захваљујући томе постигнути су неопходни стандарди за равноправно учествовање у унапређењу високог образовања и истраживачке делатности у Србији.

На седнице је закључено да је унапређење међууниверзитетске сарадње у свим областима од националног и заједничког интереса, дата је подршка Универзитету одбране за укључење у Дунавску конференцију универзитета и стручна и колегијална помоћ у укључивање у пројекат „Хоризонт 2020“. ■

Нови доктори наука Универзитета одбране

На свечаној промоцији 19 доктора наука Универзитета одбране дипломе докторандима уручио је ректор те образовне институције генерал-потпуковник проф. др Миодраг Јевтић.

– Волео бих да ту књигу не затворите, и да још много страница буде у оквиру вашег професионалног и научног ангажмана. Својим радом можете да допринесете стварању боље будућности за наш систем одбране и државу – истакао је генерал Јевтић.

Нови доктори наука су пуковник Владо Цвијановић, потпуковници Срећко Кузмановић, Александар Кари, Горан Жупац, Саша Милутиновић, Хајрадин Радончић, Миодраг Костић, Мирко Ресан, Драган Тодоров и Дејан Инђић, затим мајори Драган Памучар и Иван Петровић, војни службеници Биљана Стојковић, Владимир Вукмирица, Љиљана Јелисавца, Олгица Лазаревић, Александра Вукомановић и Љубиша Ристић, као и лице из грађанства Предраг Ранитовић. ■

Обележен Дан Универзитета одбране

Кључ будућности

Намера нам је да Универзитет одбране буде још подстицајнији и перспективнији, пре свега у систему одбране, чиме потврђујемо и отворену интеграцију али и уважавање војног образовања с богатим традицијама и веома важном улогом за будућност Војске Србије, рекао је на свечаности министар одбране Небојша Родић

Свечаности у Дому Војске Србије поводом Дана Универзитета одбране – 24. фебруара и три године од оснивања наше најмање високошколске војне установе присуствовали су председник Србије Томислав Николић, министар одбране Небојша Родић, министри у Влади, начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић, представници Министарства одбране и Војске Србије, цивилних и војних универзитета из земље и иностранства, Српске православне цркве, наставници и кадети, пријатељи и сарадници Универзитета одбране.

Присутнима су се обратили министар одбране Небојша Родић, ректор Универзитета одбране генерал-потпуковник проф. др Миодраг Јевтић, председник Конференције универзитета Србије и ректор Београдског универзитета академик проф. др Владимир Бумбаширевић и генерал Рудолф Урбан с Универзитета одбране из Брна.

Препознатљиво знање

Министар Родић подсетио је на бесконачност људске жеље за знањем, која представља покретач на путу ка знању и истини.

– Образовање као и истина јесу аксиоми просперитета и заједно с васпитањем су једини могући пут који води ка прогресу. На том путу могуће је погрешити, али ко није спреман да прихвати сопствену грешку, никада неће направити ништа оригинално – рекао је министар одбране и додао да су знање и вештине које се данас стичу особени и специфични, што поставља високе захтеве пред Универзитет одбране, како у развоју научно-истраживачког рада и кадра, тако и у свестраном коришћењу расположивих ресурса.

– Спокојни за постигнути квалитет и конкурентност на тржишту образовања, размишљамо и пројектујемо

Ректор Универзитета одбране генерал-потпуковник проф. др Миодраг Јевтић

како ићи даље, како учинити Универзитет одбране знатно атрактивнијим, не само за оне који ће свој радни век у целини или делом провести као припадници Војске Србије, него и као високообразовни стручњаци у привреди. Свесни смо да нас на овом путу ишчекују препреке, од

Потписани споразуми о сарадњи

Поводом обележавања Дана Универзитета одбране, у Ректорату те високообразовне институције потписани су Споразум о сарадњи са словачком Академијом „Генерал Милан Ратислав Штефаник“ и Споразум о сарадњи са Универзитетом националне одбране Републике Пољске.

Обраћајући се гостима, високим представницима војних универзитета Пољске, Чешке, Словачке, Бугарске и Аустрије, ректор Универзитета одбране генерал-потпуковник проф. др Миодраг Јевтић подсетио је да је сарадња са колегама из Чешке и Бугарске формирана још раније.

– У нама ћете увек имати поуздане partnere који су спремни да уче и размењују идеје, како бисмо заједно учинили искорак и дали активан допринос националној и регионалној безбедности – истакао је генерал Јевтић. Поводом Дана Универзитета одбране проф. др Богуслав Пацек, ректор Универзитета националне одбране Републике Пољске одржао је предавање полазницима Високих студија безбедности и одбране, а гости су посетили и Центар за симулације и учење на даљину и Катедру за стране језике Војне академије.

којих су најозбиљније оне које захтевају промене у нама самимa. У свему томе неће нам бити ни лако ни једноставно, али смо намерни да у томе успемо, јер бићемо и даље млади само уколико будемо спремни да ново почнемо. Намера нам је да Универзитет одбране буде још подстицајнији и перспективнији, пре свега у систему одбране, чиме потврђујемо и отворену интеграцију али и уважавање војног образовања с богатим традицијама и веома важном улогом за будућност Војске Србије – рекао је министар Родић и додао да заједничким напорима треба задржати и даље унапредити образовање, не доводећи га до стандардизације него до индивидуалне препознатљивости.

Највиши академски стандарди

Обраћајући се окупљенима, ректор Универзитета одбране генерал-потпуковник проф. др Миодраг Јевтић рекао је да је образовање кључ успеха који отвара врата будућности.

– Захваљујући војном аспекту организације и постојећим образовним ресурсима, Универзитет одбране данас је поуздани партнер у академској заједници наше земље. У потпуности смо завршили конститутивну и прешли у развојну фазу Универзитета. Током прошле године докторате је одбранило 19 наших припадника, изабрано је 30 нових професора, а при крају је рад на 40 научних пројеката и више образовних публикација. Створени су и други модерни предуслови и обезбеђени највиши академски стандарди, од учења на даљину, до информатичке и електронске подршке у настави и управљању, чиме се обезбеђује рационалније коришћење радног времена, наставних потенцијала и материјалних ресурса – нагласио је ректор Универзитета одбране.

Генерал Јевтић је истакао да је Универзитет изузетно активан на пројекту унапређења војног образовања у Партнерству за мир и да на разним облицима школовања има више од 100 студената из других земаља.

Свечаности поводом Дана универзитета присуствовао је и 15 ректора и челних људи Универзитета из осам земаља региона и Европе.

У пратећем програму представили су се хор кадета Војне академије, Уметнички ансамбл „Станислав Бинички“ и вокални солиста Алекса Васић. Монологе генерала Франтишека Заха и генерала академика проф. др Изидора Папа, еминентних личности и утемељивача вишедеценијског образовног процеса наше војске, говорили су глумци ТВ серије „Војна академија“ Иван Михаиловић и Бојан Перић, а чланови КУД-а „Лазар Хребељановић“ извели су сплет игара из Србије.

Универзитет одбране у Београду основан је Одлуком Владе Републике Србије 24. фебруара 2011. године. ■

Сања АНЂЕЛКОВИЋ
Снимио Јово МАМУЛА

Сустрет начелника генералштабова Србије и Словеније

Начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић састао се са начелником Генералштаба Словеначке војске генерал-мајором Добраном Божичем, који је предводио делегацију те земље током посете Србији.

Говорећи о значају разговора, генерал Диковић је истакао да је фокус био на операционализацији договора министара одбране двеју земаља са сусрета у децембру прошле године.

– Војска Србије је суштински опредељена за свестрани развој односа у региону у области одбране, а то унапређење односа са суседима и активно учешће у регионалној сарадњи јесте и један од наших спољнополитичких приоритета – поручио је генерал Диковић. Кључне теме разговора биле су удруживање капацитета, образовање, војноекономска и војномедицинска сарадња, као и сарадња у области обуке јединица.

Генерал Божич је нагласио усмереност Словеначке војске на регионалну стабилност и истакао да војна дипломатија значајно доприноси успешној сарадњи двеју земаља на осталим нивоима.

Делегација Словеначке војске обишла је и Прву бригаду Копнене војске и Специјалну бригаду. ■

Генералштабни разговори Србије и САД

Делегација Војске Србије, предвођена замеником команданта Здружене оперативне команде бригадним генералом Славољубом Јанићијевићем, у Вашингтону је водила разговоре с представницима Здруженог генералштаба оружаних снага САД. Домаћин делегацији Војске Србије била је бригадни генерал Жаклин Ван Овост, заменик директора J-5 Здруженог Генералштаба ОС САД за Европу, НАТО и Русију.

У генералштабним разговорима учествовали су и високи представници Националне гарде Охаја, с којом Војска Србије има дугогодишњу сарадњу у оквиру Програма државног партнерства. Заједнички је оцењено да су остварени битни помаци у областима од обостраног интереса и усаглашен је оквир за даље унапређење сарадње. ■

Примопредаја дужности у НАТО војној канцеларији за везу

Италијански бригадни генерал Луђо Бата преузео је дужност шефа НАТО војне канцеларије за везу у Београду од италијанског бригадног генерала Орнела Барона, на церемонији примопредаје дужности у Великој ратној сали старог Генералштаба.

Свечаности су присуствовали министар одбране Небојша Родић, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић, командант Команде здружених снага НАТО-а у Напуљу адмирал Брус Клингман, амбасадор САД Мајкл Кирби, амбасадор Републике Словачке – Контактне амбасаде НАТО у Београду, Јан Варшо, представници Министарства одбране, Војске Србије, невладиних организација и дипломатског кора.

Адмирал Клингман је изразио задовољство што присуствује примопредаји и истакао да сарадња

НАТО војне канцеларије за везу и Србије представља важно поглавље, и да је тај однос изграђен на поверењу.

Генерал Барон је нагласио да му је била посебна част да служи у Србији и да ће памтити професионализам и посвећеност српских војних власти и војном руководству Србије.

Нови шеф канцеларије, генерал Бата, изјавио је да се радује наставку подршке Министарству одбране и Војсци Србије у њиховим даљим реформским напорима и изразио наду да ће партнерство наставити да јача, јер НАТО остаје спреман да и даље сарађује са Србијом на заједничкој агенди.

Бригадни генерал Бата је шести шеф НАТО војне канцеларије за везу од њеног оснивања 2006. године. Исту функцију обављао је током 2007. и 2008. године у Београду. ■

Завршена јавна расправа о нацртима закона о одбрани и војсци

Округлим столом о нацртима закона о изменама и допунама Закона о одбрани и Закона о Војсци Србије, одржаним у Београду, завршена је јавна расправа о тим највишим правним актима у области одбране.

После јавних расправа организованих у Нишу, Крагујевцу и Новом Саду, представници Радне групе Министарства одбране, Биљана Бабић, секретар Министарства одбране, Славица Јерковић, начелница Праве управе и пуковник Вјекослав Богуновић, инспектор у Инспекторату одбране, представили су и у Београду измене и допуне системских закона које, према њиховим речима, воде побољшању ефикасности функционисања система одбране и Војске Србије.

– Измене смо предузели да би се отклонили уочени недостаци у примени закона донетих 2007. године и због потреба усаглашавања с променама у правном систему Србије, које су се догодиле у међувремену – рекла је Биљана Бабић.

На основу предлога, примедби и конструктивних идеја, пристиглих током јавне расправе на адресу објављену на сајту Министарства одбране, Радна група ће довршити нацрте који би, на јесен, требало да се нађу у скупштинској процедури. ■

Обележен Дан заштитника отаџбине

Поводом обележавања Дана заштитника отаџбине – државног празника Руске Федерације, делегација Министарства одбране и Војске Србије, коју је предводио начелник Управе за организацију генерал-мајор Бранко Андрић, положила је венце на споменик Ослободиоцима Београда и Споменик совјетском војнику, на Новом гробљу у Београду, као и на Споменик руским ратним ветеранима на Авали.

Полагањем венаца пошту су одали и амбасадор Русије у Србији Александар Чепурин, амбасадор Белорусије у Србији Владимир Чушев, отправник послова амбасаде Украјине Александар Кириченко, саветник амбасадора Азербејџана и секретар Привременог органа Београда Горан Весић. ■

Подршка мировним операцијама

■ 13

Командант Центра за обуку за операције подршке мира (PSOTC) из Сарајева пуковник Јасмин Чајић посетио је Центар за мировне операције у Београду, поводом завршетка курса за штабне официре и подофицире за учешће у мировним операцијама. Курс је похађало 27 припадника Војске Србије, а организован је уз подршку официра из центра у Сарајеву.

Начелник Центра за мировне операције пуковник Миливоје Пајовић представио је капацитете центра, истичући одличне резултате које су остварили полазници курса. Додели сертификата полазницима присуствовао је заменик команданта Здружене оперативне команде бригада генерал Славољуб Јанићијевић. ■

ВЕСТИ

>>> ЦЕНТРУ за командно-информационе системе и информатичку подршку обављена је примопредаја дужности начелника Центра. Пуковнику Милошу Пејановићу дужност је предао досадашњи начелник пуковник Жељко Ивановић. Примопредаји дужности присуствовао је начелник Управе за телекомуникације и информатику бригадни генерал Предраг Симовић. ■

>>> ДЕСЕТОДНЕВНИ Курс напредног менаџмента и стратегијске анализе, који су погађали полазници 57. класе Генералштабног усавршавања и официри и војни службеници из организационих целина Министарства одбране Генералштаба, одржан је у Школи националне одбране. ■

>>> У ЦЕНТРУ за обуку логистике у Крушевцу одржава се двонедељни курс за инструкторе коришћења софтверског пакета „LOGREP“, у организацији Министарства одбране Данске и Управе за логистику Генералштаба Војске Србије. Наставу изводе инструктори мобилног тима НАТО-а из Латине у Италији, а полазници курса су представници оружаних снага Азербејџана, Македоније, Хрватске, Црне Горе и Војске Србије. ■

>>> НА ПРЕДСТАВЉАЊУ књиге групе аутора „Др Емерих Линденмајер – живот и дело“, поводом обележавања 175 година од оснивања српског цивилног и војног санитета и 80 година од оснивања Стоматолошке секције Српског лекарског друштва, говорили су начелник Војномедицинске академије бригадни генерал проф. др Маријан Новаковић и председник Секције за историју медицине Српског лекарског друштва проф. др Брана Димитријевић. ■

>>> ПРИПАДНИЦИ Копнене војске, у сарадњи с Институтом за трансфузиологију и хемобиологију ВМА, организовали су у касарни „Књаз Михаило“ у Нишу добровољно давање крви. У акцији су учествовала 82 добровољна даваоца из Треће бригаде Копнене војске, Трећег батаљона војне полиције и 21. батаљона везе. ■

Најважније је да систем који представљамо говори истину, а јавност то уме да препозна и о томе сведоче резултати истраживања у којима смо на првом месту по поверењу

У кинеском писму, реч „криза“ чине два знака. Један означава опасност, а други прилику, поручио је својевремено амерички председник Џон Кенеди. У систему у коме је опасност саставни део бројних задатака, Управа за односе са јавношћу Министарства одбране успела је да кризне ситуације претвори у прилику за отварање према јавности.

Према речима пуковника Петра Бошковића, начелника Управе, који је као искусан војни новинар предводи од њеног формирања 2005. године, када је добила данашње обресе, вре-

Ист услов

ме које је за нама, време у којем смо и време које предстоји дефинитивно потврђује да односи с јавношћу имају изузетно важну улогу, па чак и водећу, нарочито у систему какав је Министарство одбране.

– Разлог за то треба потражити у чињеници да односи с јавношћу система одбране морају бити на највишем и најпрофесионалнијем нивоу, јер то није ствар тренда, већ насушна потреба – истиче на почетку пуковник Бошковић. – Ту тврдњу поткрепљују и закључци са недавно одржаног бриселског Форума јавне дипломатије, где су водећи предавачи из целог света управо говорили о улози и значају, пре свега, друштва-

них мрежа у комуницирању са јавношћу. Данас се на друштвеним мрежама одвија изузетно брза комуникација, а довољно је навести податак из недавних догађања у Босни и Херцеговини, када појединац за само пар дана изведе на улицу више хиљада људи. Значај Фејсбука и Твитера огледа се у великом утицају на формирање јавног мњења, због чега светски стручњаци препоручују да се у комуницирању с јавношћу једна од мрежа форсира чак и до 80 одсто. Треба имати у виду и да стандарди и процедуре НАТО-а којих се придржава цео свет, предвиђају да се без

– Реч је о томе да навикнемо војску, односно читав систем одбране на медије, али и да медије навикнемо на систем. То значи да припадници Министарства одбране и Војске одбране схвате улогу и значај односа с јавношћу, али не само декларативно, што се и даље често дешава, већ и у пракси. Систем схвати колико је то важно тек у кризним ситуацијама, било да је реч о кризи с временом или брзином објављивања неке информације, али понекад се деси да немамо прави однос према томе. С једне стране, мислим да се још увек осећају неки рецидиви из прошлости, али

истини за вољу, систем одбране је по природи затворен. На томе треба, заиста, порадити, пре свега увођењем службе за односе са јавношћу, што је било на дохват руке, јер се налазило у Министарском упутству за 2012. годину, али се из неког разлога с тим стало. Односи са јавношћу су веома пријемчиви и сви мисле да то знају, као и да саставе фудбалску презентацију, међутим, за тај посао је потребно школовање, усавршавање, низ медија тренинга, које ми спроводимо чак и за топ менаџмент. И тек када се знања са тих тренинга укрсте са искуством из више кризних ситуација, схвата се права улога односа са јавношћу. Међутим, чак и мало опуштање доводи до тога да људи пред камерама не кажу оно што треба и тако не пренесу кључну поруку.

 Поменули сте значај друштвених мрежа. У којој мери Министарство одбране користи друштвене мреже у односима са јавношћу?

Ина поверења

медијске припреме и кампање не креће ни у једну акцију, што нарочито важи за процесе и акције које предузима тако комплексан систем као што је Министарство одбране. Кад то кажем, мислим на све три мисије наше војске, у којима односи с јавношћу имају огромну улогу, било да је то одбрана државе, мировне операције или помоћ становништву.

 Имајући у виду такву позицију Управе за односе са јавношћу, шта би требало применити унутар система да би она остварила своју мисију на најбољи начин?

ПРОФИЛ ОФИЦИРА ЗА ОДНОСЕ СА ЈАВНОШЋУ

Говорећи о профилу официра за односе са јавношћу, пуковник Петар Бошковић истиче да то треба да буду млади људи који су стекли основна знања о том послу током школовања, али су спремни да се стално усавршавају.

– Уз то, треба да има талента и да је то област која истински занима ту особу. Мора, такође, да похађа и специјализоване курсеве које организује наша Управа. Од највеће важности је да схвати значај успостављања и одржавања контаката са људима у средини у којој ради. Виспрен и спретан официр за односе са јавношћу може много да уради за своју јединицу, као што ради наш портпарол за Министарство одбране и Војску Србије. Уколико се успостави добар контакт са новинарима, изузетно ретко се дешава да новинари изневере, јер су врло коректни и сачекаће са објављивањем информације која је непотврђена. С друге стране, официр за односе са јавношћу мора редовно да обавештава медије о активностима, а пре свега да пласира тачне информације. На тај начин изграђено поверење тешко се нарушава – закључује пуковник Бошковић.

– За разлику од других министарстава, заиста смо авангарда када је реч о организованости званичног веб сајта, Твитера, Фејсбука и Јутјуб канала, на којима имамо званичне профиле и странице. Такође, за разлику од осталих, имамо и Смернице за стратегију комуникације, као и нормативно-правну регулативу која је потпуно уоквирена, а тренутно је у току рад на њиховим изменама и допунама. Ту су и Упутство за односе с јавношћу, Приручник за командире, па све до џепног водича, који је и на енглеском, за сваког нашег учесника у мировној операцији. Имамо и офицере за односе са јавношћу до нивоа бригаде и због тога смо веома задовољни.

Међутим, морам да кажем, да кад је реч о друштвеним мрежама, ту се јавља једна контрадикторност. Чињеница је да наша безбедносна култура у комуникацији на друштвеним мрежама није на завидном нивоу и због тога је у припреми Упутство о раду на друштвеним мрежама, које ће бити усвојено ове године, а којим желимо да ту безбедносну културу подигнемо на виши ниво. С друге стране, имамо апсурд, а то је да припаднику система који иде у мировну мисију смеће да дате оружје у руке, а немате поверења да га пустите да отвори налог на Твитеру. Према томе, наш је циљ да безбедносну културу и понашање на друштвеним мрежама подигнемо на највиши ниво и да на томе радимо. Наравно, то захтева разумевање целокупног система и то није никаква новина, све то постоји у другим армијама које друштвене мреже користе у много већој мери.

Q Како бисте окарактерисали однос Министарства одбране и медија данас?

– Успели смо да медије навикнемо на систем одбране и систем одбране на медије. Стицајем околности, имам право да то кажем, јер сам дуго у овом послу, тако да знам какав

су однос некада имали према нама, од медија до невладиних организација, и колико су нас сматрали затвореним системом у коме се одговори на новинарске захтеве дуго чекају. Те временске норме смо морали да сведемо, а да при томе задовољимо форму неминовне бирократије. Али, нарочито када је реч о кризним ситуацијама, морам да кажем да ту радимо изузетно брзо. Дешавало се да имамо страдања, која су део нашег посла, а да у року од пар сати организујемо конференцију за штампу са пуном информацијом о догађају. Наравно да су нам се дешавале грешке, али углавном због већ поменутог несхватања значаја правила односа са јавношћу, када појединац „излети“ мислећи да како се то ради. Најважније је да систем који представљамо јавности говори истину, а она то препознаје, о чему сведоче резултати истраживања у којима смо на првом месту по поверењу грађана и то се више не доводи у питање.

Q Какве специфичне улоге ће преузимати поједине институције везане за Управу коју предводиш, као што су Медија центар „Одбрана“, „Застава филм“ и Уметнички ансамбл „Станислав Бинички“?

– Односи са јавношћу, уз сарадњу са медијима, обухватају и културне, музеолошке и поруке везане за традицију које систем шаље, а Управа за односе са јавношћу организатор је највећег броја тих активности. Галерија Дома Војске Србије у Београду, у годинама за нама, преузела је водећу улогу у галеријским престоничким дешавањима. Мислим да Управа за односе са јавношћу има довољно искустава и капацитета, и да треба и мора да обједини поменуте аспекте, да се послови не би дуплирали. Циљ нам је да објединимо ресурсе, па тежимо ка томе да у једној кући имамо три установе – Медија центар „Одбрана“, „Застава филм“ и Уметнички ансамбл „Станислав Бинички“, чиме би се ојачали наши капацитети. Свако ново време доноси нешто што слаби, и нешто што јача, а то значи да смо свесни чињенице да ће новине опстати, али да њихова улога слаби. Наша перспектива је интернет, а онај ко то данас не препознаје нема шта да тражи у овом послу. Издаваћемо ми још књига, и књига ће опстати, али морамо мислити и на будућност и

КАМПАЊЕ СУ УРОДИЛЕ ПЛОДОМ

Управи за односе са јавношћу било је поверено вођење кампања које су обележиле реформу система одбране у протеклих неколико година. О томе да су оне имале ефекта, према речима пуковника Бошковића, сведочи и вишеструко више кандидата заинтересованих како за упис у Војну гимназију и Војну академију, тако за добровољно служење војног рока и пријем у професионалну војну службу.

– За разлику од других земаља које су уложили много новца у сличне кампање, ми нисмо били у могућности да то учинимо. Кампање које су нам биле поверене осмислили смо и реализовали сопственим снагама и уз помоћ глумаца и певача који су без хонорара наступали у нашим видео спотовима, а за узврат их је, рецимо, наш Ансамбл „Бинички“ пратио на наступима. И то се показало као одличан потез, јер је поменути ансамбл учешћем у стварању музике за филм „Монтевидео, бог те видео“ на турнејама по региону остварио велики успех. Испоставило се тако, да смо сваку кампању коју смо водили окончали успешно. Уз то, серија и филм „Војна академија“ допринели су много на популаризацији војног позива, али су и у том случају финансијска средства била изузетно скромна, тако да смо у оквиру редовне обуке наших кадета, само убацили и групу глумаца и прикључили их редовном животу и раду на Академији – објашњава пуковник Бошковић.

морамо да схватимо да је интернет нешто без чега се не може.

Q Имајући то у виду, где треба уложити највише напора да се појединац као део једног оваквог корпоративног система више ослособи како би био гласговорник система у свакој прилици?

– То се, пре свега, односи на школовање и усавршавање појединаца. Данас, од Војне гимназије до Војне академије, интернет и друштвене мреже су нешто са чиме деца одрастају. Међутим, осим подизања нивоа безбедносне културе, едукација је, такође, наш приоритетни задатак. Управо због тога, Управа за односе са јавношћу форсира курсеве и медија тренинге које воде наши сертификовани тренери. Оно што нашу Управу такође карактерише су и млади људи, који су у току са актуелним трендовима у комуницирању. Уз то, едукација о односима са јавношћу мора да почне још од Војне гимназије, преко Војне академије, до највиших нивоа школовања у систему одбране. Предавања на ову тему постоје и сада у наставном програму, али ми мислимо да то није довољно, с обзиром на улогу и значај односа са јавношћу.

Q Колико је овакав начин схватања значаја комуникација заштићен ако узмемо у обзир систем по дубини?

– Није на задовољавајућем нивоу, јер се и даље на тактичком нивоу, по неки пут медији схватају као нешто што „може да ремети” њихове свакодневне обавезе. Међутим, захваљујући официрима за односе са јавношћу, који у својим градовима успостављају јако добре везе са локалним медијима, та едукација је дуготрајна борба и мукотрпан процес, али резултати не изостају. Ако упоредите садашњу ситуацију у односу на ону од пре пет година, када нисмо имали официре за односе са јавношћу, разлика је драстична. Иако је цео систем био скептичан према идеји увођења тих офи-

БРОЈКЕ

Веб сајт Министарства одбране бележи просечно од 6.000 до 8.000 јединствених посета на дневном нивоу, а у случају ванредних ситуација тај број превазилази неколико десетина хиљада посета. Међу више од 150 наслова који се просечно током седмице појаве у медијима, а који се односе на тематику везану за Војску Србије и Министарство одбране, тек 1 до 2 процента има негативну конотацију.

цира, до тога да нам није био одобрен број који смо тражили, мислим да је сада сазрело време да официре за односе с јавношћу имамо и на нижим формацијским нивоима. Једноставно, команданти без њих више не могу. Наше залагање биће да, као и у другим армијама, они буду саставни део личне штабне групе команданта.

Q Да ли то подразумева да официри за односе са јавношћу имају обезбеђен професионални развој?

– Они имају перспективу за напредовање, од бригада, преко оперативних управа, до Генералштаба, односно до Управе за односе са јавношћу. Увођењем службе, дошли би до тога да имамо једну функционалну повезаност, јер би официри за односе са јавношћу и даље организацијски одговарали својим командантима, заузимајући место портпарола својих јединица и команданата. Служба би, такође, омогућила њихову едукацију и школовање, а не да се дешава, као данас, да они после изузетног оспособљавања заврше у јединицама на другим позицијама. Када је реч о формацијским елементима, у јединицама су то поручници и капетани, као и мајори и потпуковници у командама, до пуковника у нашој Управи и Медија центру „Одбрана“.

Q Када упоредиш досадашње резултате остварене на пољу односа са јавношћу са достигнућима других армија, да ли можеш да кажеш да си задовољни оствареним?

– Реално је поредити се са колегама из окружења, па и са колегама из

других министарстава и могу рећи да сам задовољан. Чињеница је да смо међу колегама у окружењу проглашени за најефикасније кад је реч о објављивању информација на сајту нашег министарства, а постоје параметри који то и потврђују. Свакако да ту има места за још бољи рад, јер је реч о систему који стално мора да се надограђује и који тражи улагања и у технологију и у кадар. Предвиђене организацијско-мобилизацијске промене имају у виду, на пример, људе који ће се бавити само друштвеним мрежама, јер смо свесни њиховог значаја и тога да је за велики број припадника нашег система коришћење друштвених мрежа свакодневница.

Q Како коментаришеш однос корпоративне ограничености система и критичког пристицања појавама?

– Истичем да је јавност, за разлику од ранијих времена, упозната са свим проблемима са којим се наш систем сусреће. Не можемо, данас, да доводимо у питање чињеницу зашто нам недостаје најсавременија опрема и наоружање, када је потпуно јасно да је реч о проблему који је ван система. Јавност зна за проблеме у ваздухопловству, за сву опрему, наоружање и технологију коју поседујемо, али је упозната и са свим достигнућима. А оно што је веома битно, војска се понаша у оним категоријама које су јој држава и друштво дали и омогућили. То је добар систем и не треба га мењати. А ми указујемо, предлагемо и радимо све што је у нашој моћи да систем буде бољи. ■

Биљана МИЉИЋ

Изложба у Дому Војске у Београду

СКРИВЕНО БЛАГО ДО

Изложба је јединствена прилика не само да сагледамо историју једне значајне српске грађанске породице, већ и да видимо изузетно вредна дела ликовне и примењене уметности, старо оружје и архивску библиотечку грађу, која сведочи о богатом културно-историјском наслеђу нашег народа, рекао је на отварању изложбе министар одбране Небојша Родић

У препуној Галерији Дома Војске Србије, 13. фебруара отворена је изложба „Скривено благо Дома Јеврема Грујића“, права ризница уметничких предмета из 18, 19. и 20. века.

Изложба, коју је отворио министар одбране Небојша Родић, заједнички је пројекат Дома Јеврема Грујића, Завода за заштиту споменика културе Града Београда, Централног института за конзервацију у Београду и Медија центра „Одбрана“.

Присутнима су се обратили и Лазар Шећеровић и Александар Цонић, из Дома Јеврема Грујића, Нела Мићовић, в. д. директора Завода за заштиту споменика културе града Београда, др Мила Живанчевић, директорка Централног института за конзервацију у Београду и потпуков-

ник Славољуб М. Марковић, директор Медија центра „Одбрана“.

Министар Родић је истакао да је изванредним трудом и ангажовањем запослених у институцијама које су учествовале у пројекту, посетиоцима омогућено да уживају у класичној музејској поставци.

– Имајући у виду да је наша најзначајнија институција културе, Народни музеј, одавно затворен за јавност, изложба „Скривено благо Дома Јеврема Грујића“ јединствена је прилика не само да сагледамо историју једне значајне српске грађанске породице, већ и да видимо изузетно вредна дела ликовне и примењене уметности, старо оружје и архивску библиотечку грађу која сведочи о богатом културно-историјском наслеђу нашег народа. Истовремено, то је и прилика да се ближе обавестимо о

ма Јеврема Грујића

развоју грађанског друштва у Србији, политичком животу и дипломатији, али и да освежимо сећања на прве журеве и вечерња окупљања у чувеној дискотеци „Код Лазе Шећера“ крајем шездесетих година прошлог века – рекао је министар одбране, подсећајући да су Јеврем Грујић, истакнути правник, политичар, државник и дипломата, и његови потомци, оставили дубок траг у у културном животу Србије.

Богатство српске виђене куће

Лазар Шећеровић изразио је задовољство што отварању изложбе присуствује „елита Београда“ – политичка, друштвена, културна и интелектуална. Он је истакао да су аутори изложбу приредили како би рекреирали један амбијент српске виђене куће,

ОТМЕНА ИСТОРИЈА БЕОГРАДА

Дом Јеврема Грујића на месец дана преселио се у Дом Војске Србије. Никада није било живље у галеријама. Тајна је у томе што су Грујићеве потомци поред вредних предмета из куће – стилског намештаја, канабеа, комода, сточића, витрина, сребра, порцелана, породичних портрета које су урадили највећи српски сликари, у галерију преселили и ону праву животну енергију каква влада у њиховом дому.

Примамљив наслов голица са фасаде Дома Војске: „Скривено благо Дома Јеврема Грујића“. Скривено јер су га за време Другог светског рата зазидали у међупростор приземља и

каких је много било крајем 19. и почетком 20. века, а мало сачувано.

– Велики број људи је учествовао у реализацији пројекта. Идеја је потекла од пуковника Петра Бошковића, начелника Управе за односе са јавношћу Министарства одбране, који је иницијатор заједно са Александром Цонићем, уз моју и подршку потпуковника Славољуба Марковића. Драго нам је да је изложба изазвала велико интересовање и да је дала допринос приказивању наше културне баштине – рекао је Шећеровић и захвалио свим учесницима у реализацији изложбене поставке, посебно Ивани Весковић, историчару уметности из Завода за заштиту споменика културе Града Београда, аутору и кустосу изложбе.

Александар Цонић представио је изложбу као „јединствену на више нивоа“.

– Први пут ће велики број уметничких дела, која до сада нису излагана у јавности, бити приказана, а јединствена је и због изузетне сарадње четири институције. Збирка је настала спонтано током 250 година, из љубави према Србији и својим прецима, и неговања успомене на њих, а сваки предмет на изложби прича своју причу јер је везан за један тренутак, једну личност и историјски момент. Хтели смо да помиримо прошлост и авангарду – рекао је Цонић.

Директорка Централног института за конзервацију у Београду др Мила Живанчевић истакла је да је та институција, заштитом и конзервацијом вредних колекција, које су форми-

ране током два века, дала професионални допринос и помогла да се организује систематска брига за тако важан легат.

– Одушевљени смо податком да је свака генерација потомака Јеврема Грујића водила изванредну бригу о очувању наследства, те смо одлучили да помогнемо данашњим потомцима да и даље наставе да брину о томе – истакла је Мила Живанчевић.

Нела Мићовић, в. д. директора Завода за заштиту споменика културе града Београда нагласила је да изложба доноси атмосферу, амбијент, уметничку колекцију, вредне предмете.

– Поставка представља неколико важних прича које чине ову кућу заиста важном. Дакле, ово није само

подрума куће. Скривено јер до сада није напуштало отмену зграду у Светогорској 17. Скривено јер ће суштина измаћи летимичном погледу равнодушног посматрача. Сваки драгоцени предмет из колекције чувене београдске породице добија вредност тек кад се причом стави у контекст, па било то историјско предање или тек урбана легенда.

Ни по чему није типична ова изложба. Нема шапутања нити оног строгог галеријског мука. Посетиоци дочекују музика, смех, жамор, питања, па спремни одговори, аплаузи и одушевљења. Ту је увек подмладак са Историје уметности, ауторка изложбе Ивана Весковић или понеко из породице, спремни да са посетиоцима прођаскају о експонатима. Лазар Шећеровић, преводилац по звању и

родоначелник београдског ноћног провода по чувењу, чукунунук Јеврема Грујића, срдечно прима госте незнане и знане у Зелени салон на улазу у галерију. Послужи их кафом, колачима, партијом разговора на неколико светских језика.

Поред необавезног разговора са Јевремовим потомцима, постоје и стручна вођења. Шетња почиње испред Златног салона, кроз историју једне породице и једног града. Кретање је хронолошко, од портрета Јелене и Јеврема Грујића, рад Стеве Тодоровића, завршава се портретом Јована Наумовића, који је насликао Арсеније Петровић, и Милеве Наумовић, који потписује Урош Кнежевић. А између се нижу најзанимљивији моменти из наслеђене и личне историје домаћина, уписани у текстилу, мермеру, сребру, стаклу...

„Сваки експонат крије неку причу. Међутим могло би да се издвоји неколико предмета који су звезде изложбе“, каже Лазар Шећеровић. Прва на листи је венчаница која је припадала Јелени, супрузи Јеврема Грујића. То је једна од најстаријих венчаница у Србији, из 1856. године. Реставрација је трајала пуне

две године, а завршена је два дана пред почетак изложбе. Хаљина је имала занимљив животни ток, јер ју је носило неколико жена из породице. Последња је била Милена Наумовић, а тај тренутак овековечен је на уљу сликарке Зоре Петровић.

Један од омиљених предмета је и малена мраморна статуа Дечака који вади трн. Античка фигурина представља алегорију о гласнику који је преносио важну вест и није постао ни када је згазио на трн. Тек кад је предао поруку, сагнуо се да га извади. Посебну пажњу привлачи и сет за ликер. Могло би се рећи да је маскота изложбе, јер поред тога што светлуца са билборда и флајера, заузима и централни део галерије. То је свадбени поклон краља Милана и краљице Наталије Обреновић Стевану и Стани Ђурчић. Веома атрактивна је ретка збирка оружја Стевана Ђурчића, у којој се налази чибуклија, китњаста пушка која је припадала Хајдук Вељку.

„Током Другог светског рата немачки официри одседали су у виђенијим кућама. Приликом напуштања наше понели су велики део збирке оружја“, објашњава Лазар. „Да не би све однели, моја породица је у простор између приземља и подрума зазидала многе драгоцености. За нас

изложба уметничких предмета него и изложба о начину живота, моди, естетици и укусу високе грађанске класе и једне угледне српске породице – истакла је Нела Мићовић.

Директор Медија центра „Одбрана“ потпуковник Славољуб Марковић поздравио је велики број посетилаца Дома Војске и напоменуо да постоји одлична сарадња институција које су учествовале у овом пројекту.

– И овом приликом је показано да добра идеја наилази на добар одјек и свесрдну подршку, те да после тога мора бити и квалитетног плода. Надам се да ће Дом Јеврема Грујића, после ове изложбе, привлачити већу пажњу пролазника у Београду – рекао је потпуковник Марковић.

Уметничка колекција

Збирка обухвата дела најзначајнијих српских уметника – Паје Јовановића, Уроша Предића, Стеве Тодоровића, Уроша Кнежевића, Арсенија Петровића, Зоре Петровић, Ивана Табаковића, Ђорђа Крстића, затим употребне предмете, стилски намештај, дипломатске униформе, колекцију старог оружја из Првог и Другог српског устанка, архивску грађу, као и концептуално и просторно засебан сегмент заснован на фотографијама прве дискотеке на Балкану, отворене у Дому Јеврема Грујића 1967. године.

Посетиоци ће моћи да виде и најстарију сачувану венчаницу у Србији из 1856. године, како је изгледала Јелена Грујић, прва жена коју је одликовао

један султан, пушку Хајдук Вељка, највиша европска одликовања – орден француске Легије части, бугарску Царску круну, турски Златни полумесец, свадбени дар који су Стеван и Стана Ћирић добили од краљице Наталије и краља Милана Обреновића.

Изложба „Скривено благо Дома Јеврема Грујића“ реализована је захваљујући подршци компанија UNIQA осигурање, која је генерални покровитељ изложбе, а покровитељи Телеком Србија, Хемофарм фондација и Raiffeisen банка.

Током трајања изложбе, до 15. марта, предвиђен је богат пратећи програм. ■

Сања АНЂЕЛКОВИЋ
Снимили Стефана САВИЋ
и Даримир БАНДА

децу била је права сензација када је, годинама касније, бункер отворен!”

На крају ђира млађе госте дочека огледало за селфи, а старије мастионица и писмо, те тако могу да понесу и успомену са изложбе или да своје утиске проследе даље.

У Дому Јеврема Грујића вазда је било живо. У салонима су се смењивала најзначајнија имена са политичке, дипломатске, културне и модне сцене. Ту су о послу и актуелним збивањима, свако у своје време, рас-

прављали кнез Александар Карађорђевић, кнез Милош Обреновић, кнез Михаило Обреновић, књижевници Јован Дучић, Симо Матавуљ, Јован Скерлић, Богдан Поповић, Милан Ракић, сликари Стеван Тодоровић, Урош Предић... Приређивани су и надалеко чувени балови. А године 1967. отворена је прва београдска дискотека, у којој су плесале највеће светске филмске и музичке звезде. У Малој галерији Дома Војске изложене су фотографије које бележе те веселе године, о дискотеци „Код Лазе Шећера“, од почетака, па све до данас.

Дом Јеврема Грујића саграђен је 1896. године у Светогорској 17, тада на ободима града. Пројектовао га је београдски архитекта Милан Капетановић за познатог српског државника и политичара Јеврема Грујића, министра правде и оснивача Либералне странке. То је прва зграда коју је Завод за заштиту споменика културе Града Београда прогласио за споменик од изузетне вредности, одмах после свог оснивања 1961. године. И данас се налази у власништву Грујићевих наследника по женској линији, породица Шећеровић, Џонић и Наумовић.

Породица Шећеровић потиче од Јефте Кујунџића, гласника између Петра Петровића Његоша и Карађорђа. Једном приликом Јефта је донео владици на Цетиње писмо и неколико јабука од Карађорђа. Писмо је носило добре вести и прича се да је тад Његош рекао: „Ове су ми јабуке слатке као шећер, а ти си ми, Јефто, слађи од шећера!” Тако је Јефта Кујунџић добио надимак Шећер, а његови потомци постадоше Шећеровићи. ■

Драгана БАЊАКТАРЕВИЋ